

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea”, „Foia Interesantă” și „Plugarul Luminat” — 100 Lei pe an, 50 Lei pe 1/2 an, 25 Lei pe 1/4 de an.

Pentru țărani: preoși, învățători, mici meseriași și mici negustori: 60 Lei pe an, 30 Lei pe 1/2 an, 15 Lei pe 1/4 de an.

Pentru Iugoslavia și Cehoslovacia 120 Lei pe an. — Pentru America 150 Lei (abia 75 cenți) pe an, trimiși prin cec de bancă folii la Orăștie.

Redacția în Orăștie (Trans.) | Foie pentru popor. | Director: Pr. IOAN MOȚA | Apare în fiecare Joi | Administrația în Orăștie (Trans.)

Tara cinstește pe părinții neamului.

50 ani dela moartea Mitropolitului A. Șaguna.

Marile serbări naționale dela Rășinari și Sibiiu.

Cuvîntul M. Sale Regelui.

După cum am arătat în numărul trecut al foii noastre, Mitropolitul Andrei baron de Șaguna e cu drept cuvînt un părinte al neamului, căruia noi, cei cari ne bucurăm de rodul muncii sale înțelepte, îi datorăm o pioasă aducere aminte și o însuflețită slavă. Căci după cum o familie își cinstește pe întemeietorii și părinții ei, cu prilejul împlinirii anilor dela moartea lor, urmînd legea din biblie: „cinstește pe tatăl și pe mama ta”, — tot astfel neamul datorește cinste și slavire aducătoare aminte și îndrumătoare spre pildele bune, marilor întemeietori ai țării. Un asemenea mare lucrător al temeliiilor locașului vieții neamului românesc, a fost, după cum am arătat în n-rul trecut, Mitropolitul Andrei.

Acest lucru l-a simțit și l-a cunoscut țara întreagă, în frunte cu Regele ei, și astfel porniră în lung convoi fiii cei mai aleși ai poporului român de astăzi, au pornit la Rășinari, ca să cinstească la mormîntul său, după bunul obicei al pămintului, pe marele mort. Și fură sărbători înălțătoare, la care au luat parte peste 20 mil de țărani, și unde s'au rostit vorbe prea înțelepte ale minților celor mai alese. Pentruca cititorul să-și poată înălța și de puțin sufletul la auzirea celor petrecute, vom da mai jos o descriere amănunțită a serbărilor dela Rășinari și Sibiiu, din zilele de Miercuri 11 și Joi 12 Iulie a. c.

Sedința festivă a

Seminarului Andreian

Miercuri seara, după ce încă de dimineață și chiar cu o zi înainteosiseră oaspeții chemați la serbări — prelați, mai marii partidelor, ai școlilor, al Academiei, ș. a. — s'au ținut o „sedință sărbătorească” dată de teologii și pedagogii dela Seminarul și școala normală „Andrei Șaguna” din Sibiiu. S'au rostit de către dascăli și școlari, de către teologi și mitropoliți, cuvînturi înțelepte, cu învățături culesede la viața lui Șaguna, și s'au cântat cea frumoasă cântec bisericesci de corul teologic și pedagogic. Acesta a fost primul început al marilor serbări ce au urmat.

Sosirea Familiei regale

A doua zi, Joi dimineața, au sosit în Sibiiu Maestășile Lor Regele și Regina, împreună cu Familia regală și moștenitoare, însoțiți de ministrii țării. Dela gară, unde au fost întâmpinați și sărbătoriți de școlari, prelați și prelați, familia regală a

mers la Școala Militară de Cavalerie din Sibiiu, unde a luat parte la sărbătorirea a 50 de ani dela întemeierea acelei școli. La ora 10 au plecat apoi cu toții la Rășinari. Pe drum erau întâmpinați de țărâ-nimea însuflețită, calea li-a fost împodobită cu cetină și flori, cu arcuri de triumf și steaguri tricolore. Mărețul convoi a sosit la ceasurile 11 la Rășinari, unde a mers de-a dreptul la biserică lângă care se află mormântul lui Șaguna, într'o criptă (odaie în care zace coșciugul) a nume făcută, la care treci printre doi frumoși lei de piatră.

La Rășinari

Cuvîntările din biserică.

Parastasul.

Slujba D-zeiască a fost făcută de 3 mitropoliți: Primatul Dr. M. Cristea dela București, Pimen al Moldovei și Nicolae al Ardealului. După sfârșitul slujbei, I. P. S. S. Mitropolitul Primat Dr. Miron Cristea luând cuvîntul, a arătat în câteva cuvinte însemnătatea lui Șaguna în punerea temeliiilor vieții românești din Ardeal. A stăruit în deosebi asupra părții bisericesti a celor clădite de marele Mitropolit, arătînd cum el a deschis „căile de mîntuire” ale vieții neamului și a bisericii noastre, care tînjea în grele lipsuri și lanțuri, înainte de venirea sa pe scaunul arhipăstoresc. Lui Șaguna i-se datorește faptul că biserică din Ardeal e astăzi atât de bine organizată încât ea poate sluji de pildă organizării (rînduirii) întregii Biserici ortodoxe române din țara întregită. Cere apoi celui de sus odihna veșnică pentru acela care prin sbuciumul vieții lui ni-a pregătit odihna și fericirea noastră de astăzi.

La apoi cuvîntul Mitropolitul Ardealului Dr. N. Bălan, care arătînd deosebitele fețe ale lucrării marelui ierarh, arată cum lui i-se datorește în mare parte faptul că Ardealul a avut în trecut o biserică atât de bine rînduită și care, prin Statutul Organic al lui Șaguna, a putut fi o cetățue a naționalismului românesc ardelenesc neatins, în ciuda aprigel stăpîniri ungurești. Acest singur lucru e de o așa de mare însemnătate, încât îl așează pe Șaguna pentru totdeauna în rîndul marilor Părinți ai Neamului.

Al treilea la cuvînt a fost întăitul ministru al țării, Dl. I. I. C. Brătianu, care spune că ceea-ce a înfăptuit Șaguna singur, înfăptescăză munca și truda nu a unui

singur om mare care s'a jertfit pe pe sine pentru binele țării, ci a unei generațiuni (șir întreg de oameni) întregi. Căci multe generațiuni n'au putut face nici pe departe ceea-ce a făcut marele Andrei. În înfăptuirea și zidirea temeliiilor puse de Șaguna, acesta a fost ajutat de o mare înțelepciune, un desăvârșit simț politic și diplomatic (de conducere a treburilor multîmii), prin care el a înțeles că pentru a putea zidi, trebuie să te potrivești cu împrejurările, cu locul și mijloacele pe care le ai, dacă vrei să poți face ceva trainic și folositor. A fost un apostol al gândirii lui limpezi și înțelepte, neclintit nici de amenințarea Ungurilor (cari după revoluția dela 1848 au trimis vorbă Românilor din Ardeal, că, dacă se liniștesc, vor fi iertați cu toții, afară de Șaguna, marele vinovat, mai vinovat decît lancu, care nu poate avea iertare), și ne-abătut din calea lui de nici o greutate ori batjocură. Șaguna poate fi o pildă pentru cei ce vor să conducă o țară.

A luat pe urmă cuvîntul, în numele Academiei Române, Dl. Octavian Goga, care spune că „sunt cruci umile și uitate, dar sunt și cruci al căror înțeles strălucește departe ca un stîlp de foc”. O asemenea cruce se găsește la biserică din Rășinari. E crucea unui om care „a lăsat moștenire viețitorilor sufletul său, ideile și binele pe care l-a săvârșit”, e crucea lui Andrei Șaguna. El a fost trimis, ca un ajutor de sus, Ardelenilor, a fost focarul care a adunat și împreunat puterile risipite și neorînduite ale neamului nostru, îndreptându-le pe căile adevăratei rodnicii. Zeci de ani, el a fost îndrumătorul sorții Ardealului, păzindu-i, întărindu-i și înmulțindu-i așezămintele de învățătură, cele bisericesti și cele naționale, din contopirea cărora s'a făurit sufletul sănătos ardelenesc. Amintirea sfîntă ce i-o păstrează astăzi poporul, și marea iubire de care s'a bucurat Șaguna până în cele mai mici săfulețe, sunt o dovadă de puterea cu care a stăpînit și a îndrumat sufletul întregului Ardeal, în viața căruia a lăsat urme adânci. Academia Română, alături de întregul neam românesc, îi aduce prinosul de închinare.

După aceste cuvîntări, a urmat aceea a dlui Valer Braniște, care în numele „Asociațiunii” (Astra) din Sibiiu, întemeiată de Șaguna, aduce aminte însemnătatea așezămîntului care a luminat singur și puternic sufletele românești din Ardealul subjugat.

Ultimele cuvîntări sunt acelea ale bătrînului părinte Plotogea din Tohanul-nou, un bătrîn preot cu plețe albe, sfințit încă de Șaguna, care spune câteva cuvinte mișcătoare despre primul său părinte sufletesc, și aceea a fruntașului țaran din Rășinari, I. Cloran,

care a vorbit în numele poporului din comună.

M. Lor coboară în criptă (mormânt).

Sfârșindu-se cuvîntările, ținute în fața mormîntului de lângă Biserică, Regele și Regina au intrat în criptă (odaie-mormânt, unde se află, la vedere, coșciugul, închis bine), unde și-au iscălit numele în „cartea de aur” a marilor oaspeți veniți să cerceteze marele mormânt.

Intoarcerea la Sibiiu.

Masa dela Rășinari.

După aceasta, M. Lor, însoțiți de Familia regală, de mitropoliți și miniștri, s'au întors la Sibiiu, unde au prânzit la Școala de Cavalerie.

Iar în Rășinari s'a dat o mare masă în cinstea celor veniți la serbări, în frunte cu episcopii și preoții.

Sărbarea religioasă

din Catedrală.

La ceasurile 6 după prânz s'a dat, în Catedrala din Sibiiu, un concert (producțiune cu muzică) religios, de față fiind Maestășile Lor, Miniștrii, toți ceilalți învățați și lume multă. Corul seminarului și al școlii normale din Sibiiu a cântat bucăți minunate de Dima și Muzicescu, sub conducerea marelui maestru Timotei Popovici. S'au ținut cu acest prilej și următoarele cuvîntări:

Dl Prof. Ion Lupaș, a arătat pe scurt întreaga viață și însemnătate a lui Șaguna. M. Sa Regele l-a ascultat cu o deosebită luare aminte.

A vorbit apoi dl. I. Valaori, secretar gen. al Ministerului Instrucțiunii, care, vorbind în numele Macedonenilor, a arătat cum Șaguna, născut și el din părinți Macedoneni, a coborât în țara mamă și îndepărtată, din aceiași munți ai Pindului Macedoniei, cari adăpostesc mulți Români vrednici, cumiți, dar cu mare jale în suflet, jale născută din robia la străini și otrăvită de lipsa ori-cărei nădejdi de unire cu îndepărtata țară-mamă. Cuvîntul Macedoniei vitregită de soarte, a mișcat pe toți cei de față, adunați spre a slăvi pe un Macedonean.

A mai vorbit protopopul Tarnovschi, în numele clerului din Bucovina și generalul Atanasie în numele Ligii Culturale.

Masa de gală dela „Urania”.

Cuvîntările de acolo.

Joi seara, după serbările de dimineața din Rășinari, s'a dat la Sibiiu o mare masă de gală, la „Urania”, de față fiind și Maestășile Lor.

Cuvîntarea de deschidere a ținut-o I. P. S. S. Mitropolitul Dr. N. Bălan al Ardealului, care, saluțînd pe M. Lor și mulțumindu-le pentru înalta cinste ce au dat-o

atit poporului românesc din Ardeal cît și amintirii lui Șaguna, le urează fericire și îi încredințează de faptul că totdeauna Biserica noastră va fi unul din cele mai puternice paze ale tronului.

După aceste cuvinte se ridică Maestrea Sa Regele Ferdinand I, care rostește următoarea prea mișcătoare cuvîntare:

*Cuvîntarea M. Sale
Regelui Ferdinand I.*

„Insufletit de uriașa personalitate a lui Șaguna, venit am să aducem prinosul de recunoștință acestui apostol al neamului românesc. Dacă nouă astăzi ne este dat să fi înfăptuit unirea acestui Stat național al tuturor provinciilor românești, nu trebuie să uităm că aceasta a fost pregătită de acei mari bărbați, stâlpii neamului, de care sfărâmatu-s-au toate vrăjmășile, toate piedicile înfăptuirii Statului prin cultură și moralitate. Unul din acești stâlpi gigantici fost-a Șaguna, această odraslă macedoneană care a reușit să refacă vechea Mitropolie românească din Transilvania și Bănat, care a trezit conștiința neamului din aceste părți, dezvoltând școala și biserica românească.

„Purtând toiagul păstoresc între 1849 și 1873, Șaguna a știut să se arate și un înțelept cărmuitor politic român, când jugul minorității maghiare asupra poporului român transcarpatin, știind să vază, să facă, și să tacă.

„Datorită vitejiei admirabilului ostaș român, datorită înțelepciunii bărbaților de Stat, intelectualității și tuturor forțelor vii ale acestui neam, suntem astăzi uniți într-o singură țară și Șaguna este frământătorul și pregătătorul ei prin uriașa sa muncă, înțeleaptă și plină de tact, care fu desfășurată pentru sporirea tuturor energiilor românești în vederea unirii noastre.

„La capătul zilelor sale a lăsat un testament: să se odihnească între cetina brazilor la poalele Carpaților, între Români neași. Cetea nu l-a primit, dar primitu-l-a satul, frumosul sat Rășinari, căci Șaguna știa că în satele noastre se păstrează adevărata viață românească, de unde nasc toate energiile.

„Cuvine-se să ne închinăm în fața faptelor sale. Să ne gândim, în fața mormîntului său, la marea pildă dată prin înălțarea sa totdeauna deasupra tuturor patimilor și pasiunilor, cuprinzând statornic orizonturi largi, îmbrățișând totalitatea problemelor naționale românești, ținta hotărîtă a unirii tuturor Românilor, întărirea neamului și a tuturor instituțiilor lui.

„Veșnică să-i fie buna și fericita amintire!”

După această cuvîntare a M. S. Regelui, toți cei de față i-au făcut Regelui iubit o măreață manifestație (arătare) de dragoste, după care, banchetul (masa de gală) sffrșindu-se, la ceasurile 1 noaptea (spre Vineri), Familia regală a plecat la gară. Înaintea și în urma trăsurilor regale mergeau citeva plutoane de călăreși, purtînd făclii aprinse, care, luminînd în noaptea întunecoasă, aduceau aminte de mărețele isbînzile ale lui Tepeș-Vodă care se bătea cu vrășmașul noaptea, la lumina făcliiilor, și astfel străbătea în triumf satele și orașele cucerite. Cu adevărat de o sfîntă și măreață cucerire se bucură astăzi Românimea din Ardeal și din țara întreagă, și

cu ea și frumosul oraș dela poalele Negoiului și ale Surului: e cucerirea și isbînda dreptății poporului românesc, ajuns, după veacuri de sbucium, stăpîn în țara lui, pentru a cărei păstrare să nădăduim că va ști să facă și de acum înainte toate jertfele trebuincioase. Poporul românesc a știut și va ști ce este jertfirea de sine pentru binele țării, a cărei pildă ni-a dat-o marele săr-bătorit, care, după ce a ridicat un neam, a murit tot atit de sărac cum s'a suit în scaun, lăsîndu-și toată agoniseala pentru Biserica românească.

Cei cari au luat parte la aceste înălțătoare serbări, cît și cei cari, în anii ce vor veni, își vor aduce aminte de aceste clipe, citînd cu înfrigurare în cartea de aur dela mormîntul lui Șaguna iscălitura Regelui Ferdinand, întregitorul de țară, și a Reginei Maria, veniți să-și plece regeștile frunzi înaintea mormîntului unui Român tot atit de bun și de vrednic ca și ei, — aceia vor avea pentru multă vreme un bogat izvor de întărire sufletească, de rodnice îndemnuri și de adîncă credință în viitorul neamului nostru.

Știri politice

Cum lucrează Ungurii. — Cahalul național maghiar. —

Di Marius Mouret, deputat francez, a adus în zilele trecute la cunoștința guvernului său, că Ungaria, prin conducătorii ei de astăzi, cumpărînd pe scriitorii mai multor ziare franțuzești, a făcut ca aceste ziare să aperse cu inverșunare Ungaria și scopurile ascunse ale politice ei iredentiste (îndreptate împotriva stării de azi a lucrurilor, împotriva vecinilor ei). Deputatul a cerut guvernului francez să ia măsuri împotriva acestor ziare vândute pe arginții lui Iuda. Căci cu adevărat de a lui Iuda și de a neamului său jidovesc, e arma aceasta de luptă necinstită: cumpărarea oamenilor și mai ales a ziarelor, pentru a fi sprijinit pe nedrept de către acestea în înfăptuirea planurilor nelegiuite. Numai Jidanii din toate țările folosesc astăzi, cu mare câștig, aceste nemernice mijloace de luptă. Ungurii se vede că îi urmează întocmai.

Dacă e așa, e bine să se știe însă, că după cum Jidanii lucrează și cu alte arme necinstite (căutînd de pildă să aibă un „Stat în Stat” adecă o putere de-asupra celei a Statului în care locuiesc și la surparea căruia nuzesc), tot astfel cu bună seamă noii frați ai Jidanilor, Ungurii, folosesc și ei și aceste prea primejdioase mijloace. Iar atunci putem trage deocamdată de-aci două învățăminte, de care trebuie să fim seamă cei ce luptă pentru păstrarea neamului românesc și a stăpînirii lui:

Întâi: că Ungurii din țara noastră sunt o sapă care lucră la surparea temeliiilor Statului nostru, în chiar inima lui, ca cetățeni ai lui. Acești Unguri din România, și numai ei, pot alcătui așa numitul „Stat în Stat” al politicii ungurești conduse dela Budapesta, — cum am arătat mai sus, după pilda Jidanilor, cari și ei își au în Statul nostru Statul lor (așa numitul „Cahal”). Și într'adevăr să nu fie oare așa? Ce e altceva decât un „Stat în Stat” (o putere de-asupra puterii Statului român și în inima

lui) acea putere ascunsă, care aduce astăzi dela Budapesta cărți cu conținut șovinist maghiar, (cărți de geografie unde se arată și astăzi Ungaria cu hotarele ei vechi, iar unirea Ardealului se numește „oláh megszállás”, „cucerirea vremelnică românească”, „teritoriul ocupat”, ș. a.), care aici își găsesc apoi îndată loc în toate școlile ungurești, unde sunt învățate pe ascuns, fără ca inspectorii Statului nostru s'o știe? Ce e aceasta decât o putere de-asupra puterii Statului nostru, un Stat în Statul nostru, după pilda jidovească?

Am arătat aici numai un caz, de atâtea ori descoperit la noi, care ne dovedește că, într'adevăr, cumpărarea de ziare și de ziariști români și străini, nu e singura armă necinstită cu care guvernul dela Budapesta sapă la temelia Statelor moștenitoare, printre care suntem și noi. Toate celelalte mijloace ale Jidanilor (cum e „Statul în Stat” și altele), cu atît mai rodnice cu cît sunt mai nelegiuite, sunt folosite și ele, fără ca noi s'o știm, de întreaga ungurime, în frunte cu Horthy cel care minte spunînd proștilor cari îl cred, că „Ungaria vrea pace cu vecinii și ascultarea de contractul păcii”. De aceea strigăm noi de mult: fiți cu băgare de seamă la paza temeliiilor Statului, căci zadarnică e ori-ce podoabă și bogăție a Palatului Țării, dacă temelia ei e săpată din adânc: împreună cu toată agoniseala jertfelor noastre, ne vom prăbuși!

Dar mai e o învățătură ce o putem trage din destăinuirile deputatului francez: aceea că, cît de greșii sunt acei buni și vrednici Români, cari văd dușmanul cel prea primejdios numai în Jidani, lăsînd prea la o parte pe ceilalți străini. Și noi credem că Jidanii sunt cei mai primejdioși vrășmași a Statului nostru și totodată ai omenirii întregi. Dar tot vrășmași temuși și cari pot fi foarte primejdioși dacă sunt lăsați în pace în toila luptei îndreptate numai împotriva Jidanilor, sunt și Ungurii și după ei alți străini din țara noastră. Într'atîta găsim deci de nedesăvirșită ideea și programul de luptă al vrednicilor Moldoveni, organizați în jurul „Apărării Naționale” și a „Ligei Naționale Creștine”. E vrednică de mare laudă pornirea și lupta acestor dragi frați ai noștri, și noi o susținem și o ducem umăr la umăr cu ei, bucurîndu-ne de isbînzile ei. O găsim însă incompletă (nedesăvirșită) întrucît (după cum și numele „ligii creștine” o arată), deși recunosc de dușmani și pe alți străini, îi lasă pe aceștia în pace, uitînd de ei în toila luptei îndreptate numai împotriva unora, a Jidanilor, cu drept cel mai primejdios dintre toți. O întregire (nu schimbare) a programului și o lărgire a frontului de bătaie al acestei sîntoase cetăți de apărare a neamului, care e armata și lupta condusă dela „Hotelul Bejan” din Iași, noi, bunii și credincioșii lor frați dela această gazetă, o credem trebuincioasă și folositoare atît neamului cît și organizației naționaliste moldovene.

Iată prin urmare cam ce se poate vedea, dela cea dintâi aruncătură de ochi din destăinuirile deputatului francez Marius Mouret, care ni-a desvelt un colțisor numai din ceea-ce noi simțim și vedem zilnic că este și se lucrează.

Astfel judecînd, ni-se luminează multé talne politice neînțelese pînă acum. Putem de pildă

înțelege că acela care ține și astăzi încă în mină ungurească liceul unguresc din Orăștie, ridicat din banii Românilor, care apoi a primit adunarea țaranilor din jurul Orăștiei cari voiau să-și ceară ceul ridicat din banii lor, și care a vrăjit scaunele ministeriale dela București, acela nu e altul decît *cahalul național maghiar*, Statul unguresc din inima Statului românesc, după chipul și asemănarea adevăratului „cahal” (stat) jidovesc, astăzi frate de cruce cu ce dintâi.

Jalnică rătăcire.

Un pocăit din Bănat ne-a trimis zilele astea o scrisoare pusă la postă în Anina, în care ceartă cu vorbe foarte puțin creștinești, încheindu-și scrisoarea chiar cu o injurătură, — pentru păcate ale noastre, cari sunt:

1.) că de ce gazeta noastră se luptă cu atîta inverșunare împotriva Jidovilor, despre care blăndul pocăit are alte păreri decât noi, arătîndu-i ca pe niște oameni vrednici, cari nu umblă prin crișme, ca noi aștia cari îi urăm pe Jidani;

2.) că de ce arătăm pe unii pocăiți ca lipsiți de patriotism (ce ce nu vreau să facă armata și să aperse țara cu brațul lor, cu arma în mână).

Și ne spune trimițătorul aceluia scrisori, că de 20 de ani cetește aceste foi cari i-au ridicat de atîtea ori sufletul și i-au făcut bucurii pe cari nu le poate uita, — dar acum nu-i mai place de noi, pentru-că l'a apucat dragostea pentru mielușei și bunii pămîntului, că sunt Jidanii...

Am putea să nu mai zicem nimic. Cetitorul cu judecată netulburată, are destul cu cele de mai sus pentru ca să înțeleagă, fără a-i mai arăta noi, în ce grozavă rătăcire au căzut și cad acești sărmani frați ai noștri.

Fratele bănățean mărturisește singur, că dragă i-a fost „Libertatea” zeci de ani, și numai acum decînd s'a pocăit, nu-i mai place. Ei bine, de și-ar putea da seama de ce face și de ce grăește, ar trebui singur să se întrebă: Oare eu care m'am schimbat, sunt cel ce are dreptate în judecarea lucrurilor, ori vechea gazetă, care păstrează aceeași linie oablă, pe care a avut-o în tot timpul de năntez războiului și pe care o păstrează și azi? Și îmi era dragă atunci numai mie, ci la 15,000 de cetitori, iar azi mie și la câțiva ce ne-am schimbat la suflet, nu ne mai place dar la marea mulțime cealaltă, place și astăzi. Oare unde e judecata cea bună?

Dar pe noi asta nu ne-ar privi. Totdeauna a fost așa. Un cetitor, doi, ne-au părăsit, alți doi-trei în locu-i au venit și noi mereu am sporit — ca semn că vorbeam, sfătuiam și îndrumam așa cum mulțimea cetitorilor simțea că e bine, că e fericitor pentru neam, pentru țară.

Ce ne doare azi e mărturisirea acestui nefericit frate al nostru, căruia minte s'a scâlțiat așa de tare încît inima lui a căzut cuprinsă de dragoste pentru Evrei, și de ură pentru noi, cei pe cari atîta vreme i-a iubit!

Dacă vre-o dată am avut dragoste a spune, că „pocăitizmul” (cu lucrurile lui fețe și subîmpărțiri)

zarieni, sâmbătâni, etc.) e o primejdie pentru neamul nostru, apoi mai ales azi, după primirea acestei scrisori din părțile Aninei, ne-am întărit în credința noastră. Nu știm cine ne scrie, că nu-și pune numele în scrisoare, bunul frate numai scrie, ocărește, injură și — se ascunde.

Apoi, sărac frate al nostru, acest curagiu al credinței l'ai învățat dela „Libertatea”. „Libertatea” și-a spus mereu: pentru credința ta și pentru neamul tău, să te arunci în ori-ce primejdie, să sufri ori-ce năcaz!

Dar tu singur simți pe ce drum să-ți păștii ai apucat, când iei în apărare pe Jidani, simți ce joc primejdios faci la fel cu jocul celui ce adună șerpi și-i vîră în sin!

Va fi vai de acest neam și de această țară, când vor fi în ea parte numeroși Români, cari, strigă de cap de învățăturile șirefiilor apostoli, — vor ajunge a judeca așa ca d-ta!

Cui mână lucrează în Rusia?

pregătirea unei mari flote aeriene și a unei flote mari de negoț.

De curând ziarele americane vestea din Rusia un lucru foarte călător la ochi.

Ci-că această țară, cu stări atât de răsturnate, lipsită de ori-ce credință, și care își încheie socotelile gospodăriei sale cu pierderi uriașe cari nici nu se mai pot spune în cifre (numeri), — desvoaltă totuși lucrare foarte-foarte mare, pentru care se face o „flotă aeriană” (armată de aeroplane și baloane) și o flotă comercială (armată de corăbii de negoț). Numai pentru fabricarea de aeroplane (mașini de zburat) a înființat patru fabrici noi mari.

Și până acestea să-i dea desele aeroplane fabricate de ele, Rusia cumpără aeroplane franceze și engleze câte numai găsește de vânzare și unde le găsește! Ci-că în anul de față vrea să aibă destule mașini de zburat și tot ce le trebuie, pentru 70 escadroane de luptă!

Tot așa face sforțări mari pentru și mări flota de corăbii de negoț. Deocamdată „de negoț”, c'apoi se va preface ea și în alt fel de flotă...

Lumea care privește lucrurile mai adânc decît fața lor din afară, crede a ști, că aci e — mîna Germaniei. Acasă la ea, Germania nu mai poate lucra cu toate puterile și pe față, pentru înarmare, aci e ținută în ochi de comisii de control streine, cari se află în așași țara ei, — și de aceea și-a mutat tărâm de muncă în nesfârșita Rusie, cea pe care nu este putere care s'o poată supraveghea în așașele sale întinderi...

Aci și-a găsit culbare mari pentru munca sa, așa cum se culbărese bandele de tâlhari în adâncul codrilor neumblați. Acolo se prețesc, și apoi, când sunt gata cu lucrurile lor și-s înarmați bine, ies

din codru și se reșed asupra prădeii pe care și-au pus ochii l.

Sau ce alt rost credeți că are faptul, că uriașele fabrici Krupp din Germania, au încheiat cu guvernul bolșevic rusesc contract, prin care le dă lor în folosință un loc de 200,000 jugăre, ca, mi-te, pentru a face acolo o „fermă economică uriașă” (moșle lucrată cu mașini mari, grele)? E o formă sub care se ascunde iarăși o lucrare, pe care acasă nu o poate face, pentru ochii treji cari ar vedea-o... Va spune că acolo are nevoie de fabrici de mașini pentru ferma aceea, și va face de fapt fabrici din cari în loc de tului de păpușoi, vor ieși țevi de puști, și în loc de cartofi și pepeni, gloanțe de pușcă și de tun l.

Și în această muncă de subsăpare a păcii Europei, Germania și-a câștigat un mare sprijin: prostia poporului rusesc, care se lasă azi dus de coarne de mîna vicleană a Evreilor, cari i s'au suit în spate și i s'au așezat între coarne, și fac ce vreau cu nefericitul popor.

Și totuși atîta lume nu vede și nu înțelege, ce primejdie mare e primejdia evreiască!

Din Zarand.

Intâiul examen de maturitate la liceul „Avram Iancu” din Brad.

Zilele de 4 și 5 Iulie a. c. vor fi zile neuitate pentru zarandeni: gimnazul din Brad, ajuns abia anul acesta la 8 clase, a dat cel dintâi examen de maturitate.

Vestea, că însuși Metropolitul Ardealului, Dr. Nicolae Bălan va conduce aceste examene, a umplut de bucurie inimile tuturor.

În preziua examenelor, Preasfințitul păstor, însoțit de asesorii: Matei Voileanu, Dr. Ioan Stroia și Dr. George Proca, și prefectul jud. Hunedoara, au avut o primire adevărat triumfală în Zarand. La intrarea în protopopiatul Zarand, l'a primit toată preoțimea din noul protopopiat Băița, în com. Crăciunești, cu călăreți și numărös popor în frunte cu prapori; tot așa la comuna Pocele preoțimea din vechiul protopopiat Zarand, banderiu de călăreți, și popor mult. În fruntea unui public numărös i-a urat bun sosit preotul Bradului, directorul liceului și v. președintele eforiei gimnaziului.

După slujba din biserica din Brad, cu chemarea Duhului Sfânt, Metropolitul, în ziua de Mercuri 4 Iulie, la ora 9, încunjurat de suita sa, de profesori, elevi și numărös public, printr-o vorbire înălțătoare de inimă a deschis examenele în sala frumos împodobită din noul palat al liceului.

În clasa VIII. au fost cu totul 22 de elevi, dintre cari 5 au rămas corigenți la examenul de clasă, iar 2 nu s'au prezentat la maturitate; restul de 10 au fost admiși toți la examenul de maturitate. De Comisar ministerial a fost delegat protopopul Pompiliu Piso, iar pentru limba latină, fiind titularul în concediu, a fost delegat profesorul Ilie Cristea dela liceul „Andrei Șaguna” din Brașov.

Elevii în cea mai mare parte au dat răspunsuri spre mulțumirea

dăplină a comisiei examinatoare și a publicului.

În ziua de 5 Iulie la ora 4 d. a. înaltul prelat a vestit elevilor și publicului următorul rezultat: Maturi cu foarte bine elevii: Ioan Armean, Lazar Benca și Cornel Crucin; maturi cu bine: Nicodim Borza, Nicolae Pavel și Nicolae Socaci, maturi: Petru Băd, Ioan Borza, Romul Cioflica, George Felea, Cornel Împărat, Pompiliu Nișca și Petru Păicuș, un elev corigent dintr'un obiect, iar altul repetent. În cuvinte înălțătoare, Metropolitul a mulțumit directorului și corpului prof. pentru muncă depusă, iar elevilor li-a tras atențiunea asupra jertfelor mari puse de zarandeni, în frunte cu nemuritorul Metropolit Șaguna, când au întemeiat acest liceu, fără de care mulți tineri n'ar fi avut putință să treacă azi pragul maturității.

Directorul mișcat până la lacrimi, a mulțumit bunului Arbiereu și suitei sale pentru interesul dovedit față de această sărbătoare a liceului.

În însuflețirea produsă, publicul a dat premii frumoase elevilor distinși: Metropolitul 400 Lei și o frumoasă colecție de cărți, dl. P. Piso 500 Lei elevului care a dovedit cea mai bună dicțiune (Crucin) Dr. Sabin Dan, avocat, Buteni 400 Lei pt. limba română, Dr. P. Grozda adv. Buteni, 200 L. pt. Istorie, Nicol Pop. preot în Ormindea 300 Lei pt. un elev bun, orfan, ș. a.

Directorul liceului a fost viu felicitat de public.

Metropolitul și suita, după ce au vizitat impozantul edificiu, care e neterminat numai sub coperiș, apoi sala de gimnastică, cu întocmirea de sală festivă, băi ș. c. — și salele noui de clase, frumos mobilate, curate și luminoase — s'au depărtat cu cele mai bune impresiuni.

NOUȚĂȚI

Vizita M. Sale Reginei Maria și a Principilor moștenitori la Cluj și Aiud. Cu prilejul deschiderii spitalului de „Ortopedie infantilă” (de îngrijire a boalelor de picioare și de umblat ale copiilor) din Cluj, M. Sa Regina însoțită de A. Lor Principele moștenitor Carol și Principeasa moștenitoare Elena, au fost oaspeții Clujului, venind dela sărbările din Rășinari. Maestatea Sa și Altețele Lor, după ce au luat parte la deschiderea sărbătorească, și s'au îngrijit de copiii bolnavi, au plecat la Aiud, unde au luat parte la deschiderea unui Sanatoriu (spital) de tuberculoși (ofticoși), numit „Metropolitul Andrei Șaguna”. Decaci Regina și Principii au plecat la Băile Sovata.

Președintele Republicei Franceze primește în audiență pe ministrul de Finanțe al României. Se dă o deosebită însemnătate faptului că dl. Millaud, președintele Republicei Franceze, a primit în audiență pe dl. Vintilă Brătlanu, ministrul de Finanțe (peste treburile bănești) al României, care se află la Paris, unde caută să găsească mijloace de îmbunătățire a banului nostru.

Congresul Studentesc. Delegații întregii studențimi române din țară

Dentist Dr. S. Seidner — da consultați în ORĂȘTIE Piața Aurel Vlaicu 7 (la etaj de-asupra prăvăliei Ioan Rob). — Plombe. — Scoatere de dinți fără durori. — Regulare de dinți. Punere de danturi. (884) 1-10

au hotărît ținerea unui mare *Congres al tuturor studenților români*, la Cluj, în zilele de 20 August și următoarele. Vor fi, între altele și ședințe publice, la care vor vorbi mai mulți Români cu nume cunoscut și cu simfăminte curate românești.

M. S. Regina Maria la Băile Sovata. După vizita dela Cluj și Aiud, Maestatea Sa Regina a plecat la Băile Sovata, unde va sta o lună, însoțită de familia regală.

10 ani dela moartea lui Aurel Vlaicu. La 13 Septembrie se împlinesc 10 ani dela prăbușirea, lângă Câmpina, a neuitatului Aurel Vlaicu, prăbușire care i-a pricinuit moartea, rupându-i pe neașteptate firul marilor sale planuri, în drum spre serbările „Astrei” din Orăștie. Pentru sărbătorirea lui s'a înghebat un comitet compus din prieteni ai lui Vlaicu, din aviatori români, din fruntași politici și din studenți, care se va îngriji de baterea unei plăci de aducere aminte pe casa lui din Bințiș și de ridicarea unei pietre de amintire pe locul morții sale, lângă Câmpina. Totodată vor avea loc în Orăștie, cu acest prilej, mari serbări populare.

Mai târziu vom reveni, cu amănunte. Darurile, în bani, se pot trimite de pe acum Băncii „Ardeleana” pentru „Comitetul comemorării unui deceniu dela moartea lui Vlaicu”.

Un monument al eroilor în Polana Sibiului. Marți, 15 Iulie 1923, s'a desvelit la Polana-Sibiului, în mijlocul unei mari sărbători, *monumentul* (măiastră lucrare de aducere aminte) *eroilor* din acea comună, morți în războiul care a adus întregirea neamului (1914—1919).

Într'un număr viitor al „Foi Interesante”, întrucât vom primi o fotografie (chip, icoană) a acestui monument, vom da deslușiri mai amănunțite asupra acestei frumoase lucrări a frunții noastre comune românești din țara Sibiului, care, prin faptele ei, ni-a dat adesea, ca și astăzi, pilde vrednice de urmat.

Nou sublocotenenți de rezervă. „Monitorul Oficial” publică o serie de plutonieri înaintați la gradul de ofițeri (sublocotenenți) de rezervă.

Cităm câteva pilde:

Reg. 13 Inf.: Nathanson Ițic, Ușer Ițic, Lăzărescu Constantin și Zingher Gustav.

La aceasta nu mai avem nimic de adăugat, decât poate faptul, despre care am vorbit, zadarnic, mai de mult, cum că la Școala Militară de Ofițeri de rezervă din Oradea-Mare, avem 67% (la sută) elevi jidani, și numai 33% (la 100) români.

...Cu astfel de ofițeri nu vom mai avea în viitor Mărășești și Otuzuri, dacă nu ne-om trezi cât mai e vreme!

Pentru turiști și excursioniști.

Societatea Carpatină Ardeleană a turiștilor, Secția Orăștie, ne roagă, a aduce la cunoștința turiștilor următoarele:

Adăpostul turistic al secției din muntele *Nai* renovat cu mari sacrificii materiale, s'a deschis din nou, cu 6 paturi, stâng la dispozi-

la turiștilor și excursioniștilor pe lângă prețurile de mai jos:

Taxa de intrare ziua Lei 2.
Taxa de dormit pentru membrii societății Lei 7.
Taxa de dormit pentru cei-ce nu sunt membri Lei 15.
Elevi de liceu și copii Lei 5.

Pentru a evita aglomerări și eventuale neplăceri, ocuparea adăpostului se va anunța cel puțin cu o zi înainte inspectorului secției, dlul Dolf Rehner, comerciant, Orăștie, Str. Regele Ferdinand No. 12.
Lapte și brânză se găsesc totdeauna proaspete la îngrijitorul adăpostului, pe lângă prețuri fixate de secție.

Căile spre Muntele Naia sunt reparate și marcate astfel:

„Calea Domnească” (din Valea Râului Mare în sus) cu culoare albastră, iar calea „Colonel Bergér” (din Valea Râului Mic în sus) cu culoare roșie.

„Calea Domnească” deocamdată nu poate fi folosită decât de pedestri (cel ce merg pe jos), deoarece Ocolul Silvic din lipsa mijloacelor materiale n'a reparat încă calea spălată de Râul Mare.

Cu privire la conducători (călăuze) și cai, servesc cu deslușiri și următorii membri de încredere ai Societății, din Șibișel:

Ioan Preda, gornic orășenesc, Șibișel, No. 187, și

Stănilă Vinerean, Șibișel, No. 46. Prețurile după învoială.

Comitetul Secției Orăștie.

Poșta Redacției.

Dsale Nic. Bala în B. Pentru cei 8 Lei vei primi foile noastre până la Nr. 35. apoi să trimiți regulat (15 Lei pe sfertul de an) altfel foile și-se o-presc.

Dsale I. Ulica în D. „Poveștile” Bătrânești, ca și ori ce alte cărți, nu le putem trimite decât după primirea banilor înainte. Trimite 12 Lei 50 b. ca să-ți mergă franco-recomandat și alți altfel ușor se perd pe poștă.

Dsale Ioan Moldovan în Biertan. Dta aveai bun 24 Lei pe anul de față. Trimițând acum 60 Lei, ai bun 24 Lei pe anul viitor.

Dsale I. P. Belda în Dezna. Sunteți amândoi plătiți pe anul de față.

Cărți de teatru!

În toate librăriile din România și în cele din America și din Jugoslavia unde se vând și cărți românești, - cereți cărțile de teatru pentru diletanți și pentru școlari, - precum și Calendarele întocmite de Ioan Baciu din Eugo). (880) 1-5

Publicațiune.

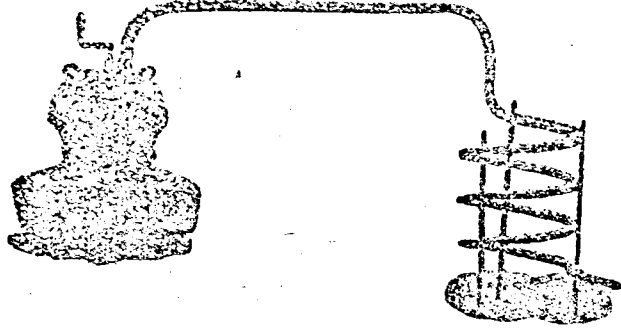
Se aduce la cunoștința celor interesați, că comuna Lancrăm dă în arândă pe 3 ani meara comună, cu 4 pieți, minată cu putere de apă, în 29 Iulie 1923, la orele 3 d. m. prin licitație publică orală și prin oferte închise.

- Prețul de exclamare e 30.000 Lei. Vadla 10%.

Condițiunile de licitație se pot vedea la primăria comună.

(882) 1-2 Primăria comună.

La FRAȚII STANO, căldărari în Orăștie și în Deva,

se găsesc gala căldări de fiertrachtu cu mestecătoare, cu spirală sau ciliadru. Mărimea 100-120-140. Marja se vinde numai la depozitele noastre din Orăștie și Deva. (885) 1-

Casă de vânzare

compusă din o casă în stare bună cu 2 odăi, bucătărie, grajd, sură, grădină și celelalte trebuincioase unei gospodării în Orăștie, la Nicolae Țăpan (887) 1-2 Str. Lungă 25.

Butnar!

Caut două cafe de butnar, pentru muncă mestecată, cu plăcă de zi sau pe bucată. Plătesc cele mai înalte prețuri de zi!

Weiss, măestru butnar (881) 1-2 în Orăștie.

Calfă pentru prăvălie de colomiale, ferărie mixtă, caut loc. Adresa mea:

Luca Gaț, Balșa, p. Geoagiul-de-jos jud. Hunedoara. (879) 1-2

Un trier, de curățit grâu, - și un „gratio” pentru ridicat petri de moară, - se află de vânzare la:

Ferenczy Albert Orăștie, Str. Mihai Viteazul 73. (875) 2-2

Benzină ușoară și grea, Petrol și olefuri de uns pentru mașini și automobile, - vând în cantități mari și în mic!

La cerere, împrumut butoale pe termen scurt, având a mi-se înapoia franco în 5 zile după primire. Se depune însă cauze pentru ele. Expedare zilnică, fără întârziere, din stația Sebeșul-săsesc! Depozitul FĂRCAȘIU Sebeșul-Săsesc (jud. Sibiu). (869) 5-8

150 căzi (vojuri)

în stare bună de la 20-50 hectolitri, și

O căldare pentru fert vinarsuri, completă, se află de vânzare.

Informațiuni la: DANIL KARTMANN, (883) 1-4 Orăștie, str. Beriului, 25.

Casă de vânzare.

Casa din Orăștie, Strada Sălcilor Nr. 31 (din Zăvoiu), constând din 1 odă de locuit, 1 lucrătoare și grădină cu pomi și fântână - e de vânzare. Informațiuni la:

Nicolae Ispas, (886) 1-2 Str. Romoșelului Nr. 9

Piei crude, nelucrate, și a-

nume: de vite mari, de vișei, de miel, de led, și altele, - le cumpăr, fie în stare crudă, fie uscate, plătiind pentru ele cele mai înalte prețuri de zi.

:: Secția de piei crude alui ::

EMANUIL ABRAHAM (784) 12-12 Orăștie, Piața mare 13.

Transport de mărfuri

(864) și de lemne. Subscriși având auto-camion povară primim a face transporturi de mărfuri dela gară oraș, - dela 2000 kgr. în sus, precum și transport de lemne dela Șibișel în oraș. Facem curse de mărfuri în alte orașe. Cancelaria: Orăștie, str. Mih. Viteazu, BOER și OTTO STEPHA

Benzină și oleiu,

pentru automobile și motoare la mașini de îmblătit, - și anume benzină grea albă, - se află de vânzare cu preț moderat, în Orăștie la:

TRIF și NASTA
Calea Mihai Viteazul 55, - din jos de moara orașului, spre gară.

Târgul de săptămână în Geoagiul-de-jos

atât pentru vite cât și pentru marfă se va ținea regulat în toată **Joia**. (890) 9-16

Casă de vânzare.

Într'o stradă foarte umblată din Orăștie, e de vânzare o casă stând din 4 camere (odăi), 2 bucătării și o grădină mare.

Informații mai de aproape în Sîrada Vântului Nr. 3. (870) 3-3

Casă de vânzare.

E de vânzare din mână liberă o casă cu 5 camere (odăi), pivnișor, fântână, grădină, 716 stăgini păreși, cu 100 pomi, strada Căstăului vechiu Nr. 2, bună pentru un econom.

Informații la foate. (867) 3-

Scărmătoare de lână

mănată cu motor electric, tot arangementul, în bună stare, află de vânzare la subscrișul:

Vasile Udrea (874) 2-3 în Vințul-de-jos.

Prăvălie de vânzare!

Prăvălie de specerie, a subscrișului, bine sortată cu tot felul articli, împreună cu tot arangementul se vinde din mână liberă.

(869) 3-3 Adolf Schlein Orăștie, strada Mihai Viteazul (Drumul țării) Nr. 7

„ALBINA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII CENTRALA SIBIIU. FONDATĂ LA ANUL 1872.

Sucursale: BRAȘOV, BUCUREȘTI, CLUJ, LUGOJ, MEDIAȘ, TÂRGOUL-MURĂȘ, TIMIȘOARA, SÂN-MĂRTIN.

Capital deplin vărsat Lei 25,000,000 -
Fonduri de rezervă „ 16,000,000 -
Depuneri spre fructificare „ 256,000,000 -

Lucrează cu toate centrele din țară.

Lucrează direct cu cele mai mari bănci din America. Are o secție specială pentru afacerile Americane.

Jertfește anual sute de mii de Lei pentru scopuri de binefacere și culturale.

— Primește: —

Depuneri spre fructificare

de plată la vedere, cu 5% dobândă, fără considerare la sumă.

Pentru Depuneri cu termen fix (mai lung) plătește 5 1/2% - 7% după mărimea sumelor și durata termenelor de plată. (825) 6-10

Darea către stat o plătește Institutul din al său.